

COMISIA EUROPEANĂ

Bruxelles, 9.11.2017
C(2017) 7593 final

Autoritatea Națională pentru
Administrare și Reglementare în
Comunicații (ANCOM)
Delea Nouă 2
030925 București
România

În atenția:
dlui Sorin Mihai Grindeanu

Fax: +40 372 845 430

Stimate Domnule Grindeanu,

Obiect: Decizia Comisiei privind:

Cazul RO/2017/2017: Piața de gros a serviciilor de terminare a apelurilor la puncte fixe în rețelele publice individuale de telefonie din România

Cazul RO/2017/2018: Piața de gros a serviciilor de terminare a apelurilor de voce în rețelele individuale de telefonie mobilă din România

Inițierea celei de a II-a etape a investigației în temeiul articolului 7a din Directiva 2002/21/CE, modificată prin Directiva 2009/140/CE

1. PROCEDURĂ

La 10 octombrie 2017, Comisia a înregistrat două notificări¹ din partea autorității române de reglementare, Autoritatea Națională pentru Administrare și Reglementare în Comunicații (ANCOM), privind piața de gros a serviciilor de terminare a apelurilor la puncte fixe în rețelele publice individuale de telefonie (RO/2017/2017) și piața de gros a serviciilor de terminare a apelurilor de voce în rețelele individuale de telefonie mobilă din România (RO/2017/2018)².

¹ În temeiul articolului 7 din Directiva 2002/21/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 7 martie 2002 privind un cadru de reglementare comun pentru rețelele și serviciile de comunicații electronice („Directivă-cadru”), JO L 108, 24.4.2002, p. 33, modificată prin Directiva 2009/140/CE, JO L 337, 18.12.2009, p. 37, și prin Regulamentul (CE) nr. 544/2009, JO L 167, 29.6.2009, p. 12.

² Care corespund piețelor de la punctele 1 și 2 din Recomandarea 2014/710/UE a Comisiei din Commission européenne/Europese Commissie, 1049 Bruxelles/Brussel, BELGIQUE/BELGIË - Tel. +32 22991111

Consultarea publică la nivel național³ pentru ambele piețe s-a desfășurat în perioada 6 iunie 2017-7 iulie 2017.

La 18 octombrie 2017 s-a trimis la ANCOM o solicitare de informații⁴ la care s-a primit răspuns la data de 23 octombrie 2017. La 25 octombrie 2017 s-a trimis o a doua solicitare de informații, iar răspunsul s-a primit în ziua următoare.

În temeiul articolului 7a alineatul (1) din Directiva-cadru, Comisia poate să notifice autorității naționale de reglementare în cauză și OAREC motivele pentru care consideră că proiectul de măsură ar crea un obstacol în calea pieței interne sau îndoielile sale serioase referitoare la compatibilitatea acestuia cu legislația UE.

2. DESCRIEREA PROIECTULUI DE MĂSURĂ

2.1. Context

2.1.1. Piața de gros a serviciilor de terminare a apelurilor la puncte fixe

Ultima (cea de a doua) revizuire a pieței efectuată de ANCOM în 2011⁵ a definit piața relevantă drept piața serviciilor de terminare a apelurilor la puncte fixe către numere geografice, numere naționale scurte pentru servicii de interes public și numere independente de locație (de exemplu, terminarea apelurilor la puncte fixe către rețelele mobile)⁶. ANCOM a desemnat 52 de întreprinderi care au individual putere semnificativă pe piețele relevante (SMP - *significant market power*) și le-a impus obligații referitoare la accesul și utilizarea unor elemente specifice ale rețelei și infrastructurii asociate, transparență, nediscriminare și control al tarifelor⁷. În ceea ce privește detaliile măsurilor corective privind controlul tarifelor, în perioada intermediară, care se preconiza că va dura până la sfârșitul anului 2012, în așteptarea finalizării modelului BU LRIC pur, ANCOM a propus să instituie plafoane tarifare pe baza unei reduceri graduale urmărind o rată de referință care ar urma să ia în considerare tarifele impuse în alte state membre care aplică un model BU LRIC pur⁸.

9 octombrie 2014 privind piețele relevante de produse și de servicii din sectorul comunicațiilor electronice care pot face obiectul unei reglementări ex ante, în conformitate cu Directiva 2002/21/CE a Parlamentului European și a Consiliului privind un cadru de reglementare comun pentru rețelele și serviciile de comunicații electronice („Recomandarea privind piețele relevante”), JO L 295, 11.10.2014, p. 79.

³ În conformitate cu articolul 6 din Directiva-cadru.

⁴ În conformitate cu articolul 5 alineatul (2) din Directiva-cadru.

⁵ Cazul RO/2011/1271, SG-Greffe (2011) D/22974.

⁶ Definiția pieței făcea referire, de asemenea, la terminarea apelurilor în fiecare rețea publică de telefonie a 52 de operatori din România, fără a se face vreo deosebire în funcție de originea națională sau internațională a apelului sau de tehnologia folosită, fiind incluse apelurile utilizând tehnologia VoIP. ANCOM excludea din definiția pieței, printre altele, serviciile de terminare a apelurilor către numere utilizate pentru servicii cu valoare adăugată, serviciile de terminare a apelurilor la puncte fixe furnizate de operatorii de rețele publice de telefonie mobilă și apelurile către numărul național unic pentru apeluri de urgență 112.

⁷ În plus, ANCOM a propus retragerea obligației de a ține evidența contabilă separată în momentul în care tarifele de terminare a apelurilor ajung la niveluri BU LRIC pur.

⁸ Pentru Romtelecom s-au stabilit următoarele plafoane pentru serviciile de terminare a apelurilor la

În scrisoarea sa conținând observații, Comisia a cerut ANCOM să pună capăt etapei de tranziție la sfârșitul anului 2012 și să implementeze deja în 2013 tarifele simetrice rentabile identificate pentru a respecta Recomandarea privind tarifele de terminare a apelurilor⁹.

2.1.2. Piața de gros a serviciilor de terminare a apelurilor la puncte mobile

În revizuirea anterioară a pieței (cea de a doua)¹⁰, ANCOM a definit piața relevantă drept piața serviciilor de terminare a apelurilor de voce către numere mobile nongeografice indiferent de tehnologia utilizată (2G, 3G sau o combinație de tehnologii) și indiferent de originea națională sau internațională a apelului¹¹. ANCOM a desemnat 6 întreprinderi care au individual putere semnificativă pe piețele lor relevante și le-a impus obligații referitoare la accesul și utilizarea unor elemente specifice ale rețelei și infrastructurii asociate, transparență, nediscriminare și control al tarifelor. În perioada intermediară, care se preconiza că va dura până la sfârșitul anului 2012, în așteptarea finalizării modelului BU LRIC pur, ANCOM a propus să instituie plafoane tarifare pe baza unei reduceri graduale urmărind o rată de referință care ar urma să ia în considerare tarifele impuse în alte state membre¹². În scrisoarea sa conținând observații, Comisia a cerut ANCOM să pună capăt etapei de tranziție la sfârșitul anului 2012 și să implementeze deja în 2013 tarifele simetrice rentabile identificate pentru a respecta Recomandarea privind tarifele de terminare a apelurilor.

2.1.3. Modificări ale măsurilor corective privind controlul tarifelor pe ambele piețe

În 2014, ANCOM a notificat Comisiei¹³ măsurile corective propuse privind controlul tarifelor pentru ambele piețe ale serviciilor de terminare a apelurilor - la puncte fixe și mobile (precum și pentru piața de gros a serviciilor de tranzit). ANCOM a elaborat un model de cost calculând costurile incrementale pe termen lung aferente furnizării eficiente de servicii de terminare a apelurilor de către un operator eficient ipotetic (utilizând doar elemente de următoarea generație de rețele - NGN), în conformitate cu Recomandarea Comisiei privind tarifele de terminare a apelurilor. Pe baza modelului BU LRIC pur, ANCOM a impus tuturor operatorilor cu putere semnificativă pe piață un plafon simetric pentru serviciile de terminare a apelurilor la puncte fixe de 0,14 eurocenți/minut (fără TVA) și un plafon simetric pentru serviciile de terminare a

puncte fixe: începând de la 1 ianuarie 2012, 0,71 eurocenți/minut în cazul interconectării la nivel local, 0,82 eurocenți/minut în cazul interconectării la nivel regional și 0,90 eurocenți/minut în cazul interconectării la nivel național; începând de la 1 iulie 2012, 0,58 eurocenți/minut în cazul interconectării la nivel local, 0,67 eurocenți/minut în cazul interconectării la nivel regional și 0,73 eurocenți/minut în cazul interconectării la nivel național. Operatorilor alternativi li s-au stabilit plafoane tarifare corespunzătoare la nivel regional.

⁹ Recomandarea 2009/396/CE a Comisiei din 7 mai 2009 cu privire la reglementarea tarifelor de terminare a apelurilor telefonice în rețele fixe și în rețele mobile în UE („Recomandarea privind tarifele de terminare a apelurilor”), JO L 124, 20.5.2009, p. 67.

¹⁰ Cazul RO/2011/1272, SG-Greffe (2011) D/22975.

¹¹ Terminarea apelurilor pentru serviciile cu valoare adăugată a fost exclusă din definiția pieței relevante.

¹² Plafoanele tarifare simetrice pentru serviciile de terminare a apelurilor la puncte mobile au fost fixate la 4,05 eurocenți/minut de la 1 ianuarie 2012 și la 3,07 eurocenți/minut de la 1 septembrie 2012.

¹³ Cazurile RO/2014/1547, RO/2014/1550 și RO/2014/1551, C(2014) 1122.

apelurilor la puncte mobile de 0,96 eurocenți/minut (fără TVA) începând de la 1 aprilie 2014. Comisia a făcut observații privind întârzierea cu care ANCOM a implementat tarifele de terminare a apelurilor pe baza modelului BU LRIC pur¹⁴.

2.2. Măsurile notificate

2.2.1. Piața de gros a serviciilor de terminare a apelurilor la puncte fixe

Conform definiției furnizate de ANCOM, piața relevantă cuprinde serviciile de terminare a apelurilor la puncte fixe către numere geografice, numere nongeografice și numere de forma 19vx și 19vxy, unde v=0-4 (numerele naționale scurte pentru servicii de interes public sau de interes general). ANCOM include serviciile de terminare a apelurilor indiferent de tehnologia sau de mediul de transmisie utilizat, de originea națională sau internațională a apelurilor, cuprinzând în definiție apelurile efectuate prin intermediul rețelei proprii a furnizorului sau prin intermediul rețelei unui terț cu utilizarea tehnologiei VoIP.

ANCOM propune desemnarea a 37 de întreprinderi ca având, individual, putere semnificativă pe piețele lor relevante¹⁵. Criteriile folosite de ANCOM pentru a desemna operatorii cu putere semnificativă pe piață sunt cotele de piață și stabilitatea acestora (fiecare furnizor deține 100 % din cota de piață pentru rețeaua sa respectivă), barierele la intrare, concurența potențială și absența sau un nivel scăzut al puterii de contracarare a cumpărătorilor din partea celorlalți operatori de telefonie fixă sau mobilă.

ANCOM propune impunerea următoarelor obligații pentru Telekom Romania Communications și pentru ceilalți operatori cu putere semnificativă pe piață: (i) obligația de a permite accesul și utilizarea unor elemente specifice ale rețelelor și ale infrastructurii asociate¹⁶; (ii) obligația de transparență¹⁷; (iii) obligația de nediscriminare¹⁸ și (iv) obligația de control al tarifelor¹⁹.

¹⁴ În conformitate cu punctele 11-12 din Recomandarea privind tarifele de terminare a apelurilor, autoritățile naționale de reglementare ar fi trebuit să se asigure că tarifele de terminare a apelurilor sunt aplicate la un nivel simetric și eficient în ceea ce privește costurile până la 31 decembrie 2012 sau, alternativ, să stabilească tarife intermediare pe baza unei metodologii care duce la rezultate coerente cu recomandarea.

¹⁵ Alizee Telecom Network, 2k Telecom, A1 Telecom Network ISP, Ada Voice, Adisam Telecom, Canal S, Caro Network, Combridge, Connet-RO, Digital Cable Systems, Dotro Telecom, Euroweb Romania, GTS Telecom, Ines group, Intersat, Iristel Romania, Media Sat, Societatea Națională de Radiocomunicații, Net-connect Communications, Nextgen Communications, Nobel Romania, Orange Romania, Phoenix Telecom, Prime Telecom, RCS & RDS, Smart Telecom Media, Spice Telecom, Telcor Communications, Telekom Romania communications, Telekom Romania mobile communications, Trans Tel services, UPC Romania, Vitanic Ro, Viva Telecom, Vocalnet Communication, Vodafone Romania și Volocall.

¹⁶ Toți operatorii cu putere semnificativă pe piață vor avea obligația de a oferi interconectarea IP, dar nu mai devreme de șase luni de la adoptarea cerințelor tehnice armonizate la nivel național și, în orice caz, nu înainte de 1 ianuarie 2019. În răspunsul la solicitarea de informații din 18 octombrie 2017, ANCOM a precizat că anumite obligații specifice legate de accesul la rețea trebuie impuse numai Telekom Romania Communications, în special obligația de a furniza interconectarea cu circuit extins, de a furniza interconectare directă în spațiul beneficiarului sau la un punct intermediar și de a furniza, la cerere, legătura pe baza tehnologiei STM1. Telekom Romania Communications face, de asemenea, obiectul unor condiții mai detaliate cu privire la serviciile de colocare.

¹⁷ Numai Telekom Romania Communications va trebui să publice o ofertă de referință pentru

În ceea ce privește în mod specific obligația de control al tarifelor, ANCOM propune menținerea actualului plafon simetric pentru serviciile de terminare a apelurilor la puncte fixe, de 0,14 eurocenți/minut, plafon care a fost impus operatorilor cu putere semnificativă pe piață începând cu 1 aprilie 2014. ANCOM nu propune nicio modificare la modelul BU LRIC pur elaborat în perioada 2012-2013, care este utilizat pentru calcularea plafonului pentru serviciile de terminare a apelurilor la puncte fixe²⁰. ANCOM a explicat că nu intenționează să înceapă revizuirea modelului până în 2018 și se preconizează că acest proces va dura probabil cel puțin un an și jumătate. În esență, ANCOM nu consideră că este adecvat să inițieze vreun exercițiu de revizuire având în vedere potențialele evoluții în materie de reglementare, în special revizuirea Recomandării privind tarifele de terminare a apelurilor și adoptarea Codului European al Comunicațiilor Electronice.

2.2.2. Piața de gros a serviciilor de terminare a apelurilor la puncte mobile

Potrivit definiției furnizate de ANCOM, piața relevantă cuprinde serviciile de terminare a apelurilor de voce la puncte mobile în rețelele individuale publice de telefonie către numere nongeografice utilizate pentru servicii de comunicații electronice furnizate la puncte mobile în fiecare rețea publică de telefonie, inclusiv utilizarea serviciilor de roaming naționale, precum și numerele implementate în rețele operate de furnizorii de rețele mobile virtuale (MVNO) depline, incluzând totodată apelurile furnizate pentru propria lor activitate (servicii auto-furnizate), indiferent de tehnologia sau de mediul de transmisie utilizat sau de originea națională sau internațională a apelurilor.

ANCOM propune desemnarea a 5 întreprinderi ca având, individual, putere semnificativă pe piețele lor relevante²¹. Criteriile folosite de ANCOM pentru a desemna operatorii cu putere semnificativă pe piață sunt cotele de piață și stabilitatea acestora (fiecare furnizor deține 100 % din cota de piață pentru rețeaua sa respectivă), barierele la intrare, concurența potențială și absența sau un nivel scăzut al puterii de contracarare a cumpărătorilor din partea celorlalți operatori de telefonie fixă sau mobilă.

ANCOM propune impunerea următoarelor obligații pentru toți operatorii cu putere semnificativă pe piață: (i) obligația de a permite accesul și utilizarea unor elemente

interconectare (ORI), în timp ce toți ceilalți operatori cu putere semnificativă pe piață vor trebui să publice numai anumite informații pe site-urile lor web.

¹⁸ În răspunsul la solicitarea de informații din 18 octombrie 2017, ANCOM a confirmat că, astfel cum a procedat în revizuirea anterioară a pieței, nu își propune să impună o obligație de nediscriminare internă (și anume, între serviciile auto-furnizate și serviciile de terminare a apelurilor care fac obiectul unui schimb între diferiți operatori).

¹⁹ ANCOM propune ca numai Telekom Romania Communications să aibă obligația de a percepe un tarif maxim reglementat pentru utilizarea spațiilor de colocare.

²⁰ ANCOM explică în răspunsul la solicitarea de informații că plafonul pentru serviciile de terminare a apelurilor la puncte fixe a fost calculat pe baza cifrelor de până în 2015.

²¹ Lycamobile, Orange România, RCS & RDS, Telekom Romania Mobile Communications și Vodafone Romania.

specifice ale rețelelor și ale infrastructurii asociate²²: (ii) obligația de transparență²³; (iii) obligația de nediscriminare și (iv) obligația de control al tarifelor.

Ca și în cazul serviciilor de terminare a apelurilor la puncte fixe, ANCOM propune menținerea actualului plafon simetric pentru serviciile de terminare a apelurilor la puncte mobile, de 0,96 eurocenți/minut, plafon care a fost impus operatorilor cu putere semnificativă pe piață începând cu 1 aprilie 2014. ANCOM nu propune nicio modificare la modelul BU LRIC pur elaborat în perioada 2012-2013, care este utilizat pentru calcularea plafonului pentru serviciile de terminare a apelurilor la puncte mobile²⁴. Astfel cum s-a menționat deja mai sus în ceea ce privește serviciile de terminare a apelurilor la puncte fixe, ANCOM nu are în vedere revizuirea modelului înainte de finalizarea revizuirii în curs a Recomandării privind tarifele de terminare a apelurilor și de adoptarea Codului European al Comunicațiilor Electronice.

3. EVALUARE

Comisia a examinat notificarea și informațiile suplimentare furnizate de ANCOM. Comisia consideră că proiectul de măsuri notificate se încadrează în competențele Comisiei de a asigura aplicarea consecventă a măsurilor corective, astfel cum se prevede la articolul 7a din Directiva-cadru (întrucât măsurile notificate vizează impunerea de obligații întreprinderilor), în coroborare cu articolele 9-13 din Directiva privind accesul²⁵.

Proiectul de măsuri de impunere a unor obligații de reglementare întreprinderilor cu putere semnificativă pe piață în România poate avea o influență, directă sau indirectă, reală sau potențială, asupra capacității întreprinderilor stabilite în alte state membre de a oferi servicii de comunicații electronice. Notificarea transmisă de ANCOM cuprinde măsuri care au un impact semnificativ asupra operatorilor sau utilizatorilor din alte state membre, printre altele, măsuri care afectează prețurile pentru utilizatori. În consecință, un astfel de proiect de măsuri poate afecta structura schimburilor comerciale dintre statele membre²⁶.

Comisia are îndoieli serioase cu privire la compatibilitatea cu legislația UE a proiectului de măsuri transmis de ANCOM în ceea ce privește măsurile corective notificate privind controlul tarifelor pentru ambele piețe, în forma lor actuală, în special cu cerințele prevăzute la articolul 8 alineatul (4) și la articolul 13 alineatul (2) din Directiva privind accesul, în coroborare cu articolul 8 și articolul 16 alineatul (4) din Directiva-cadru. În

²² Ca și pentru piața serviciilor de terminare a apelurilor la puncte fixe, toți operatorii cu putere semnificativă pe piață vor avea obligația de a oferi interconectarea IP, dar nu mai devreme de șase luni de la adoptarea cerințelor tehnice armonizate la nivel național și, în orice caz, nu înainte de 1 ianuarie 2019.

²³ Din motive de proporționalitate, ANCOM propune să scutească întreprinderea Lycamobile, recent intrată pe piață, de obligația de a publica o ofertă de referință pentru interconectare (ORI). Cu toate acestea, Lycamobile va trebui totuși să publice anumite informații pe site-ul său web.

²⁴ În răspunsul la solicitarea de informații, ANCOM a precizat că, la calcularea plafonului pentru serviciile de terminare a apelurilor la puncte mobile, modelul de cost a utilizat date reale pentru anii 2006-2013 și date estimate, prognozate pentru perioada 2014-2020.

²⁵ Directiva 2002/19/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 7 martie 2002 privind accesul la rețelele de comunicații electronice și la infrastructura asociată, precum și interconectarea acestora, JO L 108, 24.4.2002, p. 7, modificată prin Directiva 2009/140/CE, JO L 337, 18.12.2009, p. 37.

²⁶ A se vedea considerentul (38) din Directiva-cadru.

plus, Comisia consideră, în această etapă, că proiectul de măsuri poate crea obstacole în calea pieței interne.

Pe baza notificării și a informațiilor suplimentare furnizate de ANCOM, Comisia are îndoieli serioase în această privință, motivele principale fiind enumerate în continuare.

Necesitatea de a se asigura obținerea de beneficii maxime de către clienți din tarifele de terminare a apelurilor care sunt eficiente din punctul de vedere al costurilor

Comisia ia notă de propunerea ANCOM de a menține actualul plafon simetric pentru serviciile de terminare a apelurilor la puncte fixe, de 0,14 eurocenți/minut, și actualul plafon simetric pentru serviciile de terminare a apelurilor la puncte mobile, de 0,96 eurocenți/minut, în cursul viitoarei perioade de reglementare. Propunând menținerea acestor tarife (stabilite în 2014), ANCOM alege să amâne revizuirea metodologiei sale BU LRIC pur, care a fost elaborată în perioada 2012-2013. Comisia consideră, în această etapă, că decizia ANCOM de a menține actualele tarife de terminare a apelurilor la puncte fixe și mobile nu este fundamentată sau susținută de o analiză adecvată a naturii problemelor de concurență identificate pe piețele de gros din România ale serviciilor de terminare a apelurilor.

Conformitatea cu articolul 8 alineatul (4) și cu articolul 13 alineatul (2) din Directiva privind accesul, coroborate cu articolul 8 și articolul 16 alineatul (4) din Directiva-cadru

Comisia face trimitere la articolul 8 alineatul (4) și la articolul 13 alineatul (2) din Directiva privind accesul²⁷ care solicită autorităților naționale de reglementare: (i) să impună măsuri corective care sunt bazate pe natura problemei identificate, proporționale și justificate în ceea ce privește obiectivele stabilite la articolul 8 din Directiva-cadru și care vizează impunerea de controale ale tarifelor și (ii) să se asigure că mecanismul ales de recuperare a costurilor este destinat promovării eficienței economice și a concurenței durabile și maximizării avantajelor pentru consumatori. De asemenea, Comisia face trimitere la articolul 16 alineatul (4) din Directiva-cadru care cere autorităților naționale de reglementare să impună întreprinderilor cu putere semnificativă pe piață obligații de reglementare corespunzătoare.

În plus, Comisia subliniază că, în temeiul articolului 8 alineatul (3) din Directiva-cadru, autoritățile naționale de reglementare contribuie la dezvoltarea pieței interne cooperând reciproc, cu Comisia și cu OAREC, într-un mod transparent, pentru a asigura nu numai dezvoltarea unei practici de reglementare coerente, ci și aplicarea coerentă a Directivei-cadru și a directivelor specifice (care alcătuiesc împreună cadrul de reglementare).

În această privință, Comisia subliniază că poate emite recomandări²⁸ privind aplicarea armonizată a cadrului de reglementare pentru a face să avanseze

²⁷ Directiva 2002/19/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 7 martie 2002 privind accesul la rețelele de comunicații electronice și la infrastructura asociată, precum și interconectarea acestora (Directiva privind accesul), JO L 108, 24.4.2002, p. 7.

²⁸ În conformitate cu articolul 19 din Directiva-cadru.

realizarea obiectivelor prevăzute la articolul 8 din Directiva-cadru. Comisia dispune de acest drept în special în cazul în care consideră că divergențele în punerea în aplicare de către autoritățile naționale de reglementare a sarcinilor de reglementare care le revin în temeiul cadrului de reglementare pot crea obstacole în calea pieței interne. În acest context, în scopul de a garanta o aplicare și o interpretare corecte și coerente ale dispozițiilor relevante ale cadrului de reglementare în UE, Comisia a adoptat Recomandarea privind tarifele de terminare a apelurilor²⁹. Recomandarea stabilește o abordare coerentă pe care autoritățile naționale de reglementare ar trebui, în principiu, să o urmeze în ceea ce privește obligațiile de control al tarifelor de terminare a apelurilor la puncte fixe și mobile.

Comisia a recomandat autorităților naționale de reglementare să fixeze tarifele de terminare a apelurilor pe baza costurilor actuale suportate de un operator eficient. În contextul piețelor de gros ale serviciilor de terminare a apelurilor de voce și având în vedere, în special, caracteristicile acestora și problemele asociate legate de concurență și de distribuție³⁰, un tarif eficient din punctul de vedere al costurilor este, în mod normal, cel care rezultă dintr-o metodologie BU LRIC pur. Explicația este aceea că un model BU LRIC furnizează semnalul corect al costurilor astfel încât operatorii să își sporească eficiența și contribuie totodată la evitarea denaturării concurenței.

În acest sens, Comisia subliniază că, pentru a se asigura că tarifele de terminare a apelurilor reflectă costurile suportate de un operator eficient, autoritățile naționale de reglementare ar trebui să actualizeze în mod regulat modelul de cost utilizat pentru a calcula aceste tarife sau ar trebui cel puțin să revizuiască datele care alimentează modelul. Într-adevăr, utilizarea unor cifre care nu mai sunt de actualitate prezintă riscul impunerii unor măsuri de reglementare care ar putea să nu mai reflecte în mod corect costurile eficiente suportate pentru furnizarea serviciului respectiv. Comisia remarcă faptul că, pentru tarifele de terminare a apelurilor la puncte fixe, modelul ANCOM furnizează rezultate numai până în 2015, iar tarifele de terminare a apelurilor la puncte mobile au fost stabilite pe baza datelor reale din perioada 2006-2013 și a datelor prognozate pentru perioada 2014-2020. Comisia consideră că utilizarea unor estimări care nu mai sunt de actualitate nu este suficientă pentru a asigura faptul că acești parametri continuă să reflecte costurile suportate în prezent de un operator eficient. În special, Comisia consideră că ANCOM ar fi trebuit să înlocuiască estimările cu date reale

²⁹ Recomandarea Comisiei din 7 mai 2009 cu privire la reglementarea tarifelor de terminare a apelurilor telefonice în rețele fixe și în rețele mobile în UE („Recomandarea privind tarifele de terminare a apelurilor”), JO L 124, 20.5.2009, p. 67.

³⁰ Potrivit notei explicative care însoțește Documentul de lucru al serviciilor Comisiei [SEC(2009) 600, 7.5.2009], piețele serviciilor de terminare a apelurilor au o natură specială, fiind caracterizate, pe de o parte, de interconectarea bidirecțională și, pe de altă parte, de prezența monopolurilor pe fiecare piață relevantă. Acest lucru creează stimulente pentru sporirea substanțială, depășind costurile suportate, a tarifelor de către operatorii care furnizează servicii de terminare a apelurilor. Prin urmare, obligațiile de orientare a tarifelor în funcție de costuri, pe baza unei metodologii BU-LRIC, reprezintă cea mai potrivită măsură pentru a rezolva preocupările legate de eficiența productivă și cea care ține de alocarea resurselor, precum și pentru a maximiza bunăstarea consumatorilor. În consecință, pentru a asigura conformitatea cu cerințele cadrului de reglementare, în special cu articolul 13 alineatul (2) din Directiva privind accesul, și anume cerințele de a promova eficiența și concurența durabilă și de a maximiza avantajele pentru consumatori, autoritățile naționale de reglementare trebuie să aplice un model de cost BU LRIC atunci când stabilesc tarifele de terminare a apelurilor.

pentru perioada care s-a scurs deja de la elaborarea modelului și să revizuiască estimările pentru anii rămași.

În acest context, Comisia are îndoieli serioase că propunerea ANCOM de a continua să aplice actualele plafoane pentru serviciile de terminare a apelurilor la puncte fixe și mobile, fără a evalua dacă aceste tarife sunt în continuare adecvate, având în vedere problemele identificate pe piață, și dacă acestea continuă să reflecte costurile suportate de un operator eficient, respectă cadrul de reglementare.

Comisia subliniază că, în scopul promovării eficienței și a concurenței durabile și maximizării avantajelor pentru consumatori, în conformitate cu articolul 13 alineatul (2) din Directiva privind accesul, autoritățile naționale de reglementare ar trebui să își actualizeze modele de cost fără întârzieri nejustificate și să se asigure că tarifele de terminare a apelurilor sunt prognozate și stabilite pe baza celor mai recente date disponibile. Mai mult, revizuirea periodică a acestor modele de cost este necesară pentru a se asigura faptul că, în conformitate cu articolul 8 alineatul (4) din Directiva privind accesul, autoritățile naționale de reglementare impun numai măsuri corective privind controlul tarifelor care sunt bazate pe natura problemei identificate, sunt proporționale și justificate din perspectiva obiectivelor stabilite la articolul 8 din Directiva-cadru.

Comisia ia notă de faptul că ANCOM intenționează să înceapă revizuirea modelului său LRIC pur cel mai devreme în 2018 și preconizează că procesul ar putea dura cel puțin un an și jumătate. În același timp, ANCOM nu are în vedere actualizarea niciunora dintre datele utilizate în cadrul modelului de calculare a tarifelor actuale de terminare a apelurilor. De asemenea, Comisia ia act de argumentele furnizate de ANCOM, potrivit cărora crearea unui nou model de cost înainte de finalizarea revizuirii de către Comisie a Recomandării privind tarifele de terminare a apelurilor și înainte de încheierea procesului legislativ privind noul Cod European al Comunicațiilor Electronice ar risca să creeze neconcordanțe cu noile dispoziții legislative și orientări în materie de reglementare.

Cu toate acestea, Comisia precizează că aceste potențiale evoluții legislative și de reglementare nu au nicio relevanță directă pentru obligațiile care îi revin ANCOM în temeiul articolului 8 alineatul (4) și al articolului 13 alineatul (2) din Directiva privind accesul. În această privință, Comisia consideră că ANCOM ar trebui să analizeze, deja în contextul prezentei revizuirii a pieței, dacă actualele tarife de terminare a apelurilor la puncte fixe și mobile sunt în continuare adecvate din perspectiva condițiilor de pe piață, justificate și proporționale. Caracterul adecvat al măsurilor corective privind controlul tarifelor ar trebui, în special, să fie evaluat ținând seama de situația actuală a pieței și pe baza costurilor suportate de un operator eficient.

De asemenea, Comisia subliniază că, chiar și în cazul în care ANCOM ar putea argumenta în mod convingător că dezvoltarea unui nou model de cost ar fi prea împovărătoare și ar consuma prea multe resurse în circumstanțele date, ANCOM ar trebui, cel puțin, să analizeze cu atenție dacă ar fi fezabilă actualizarea unora dintre datele care alimentează modelul și dacă acest lucru ar avea o relevanță practică pentru a se reflecta evoluțiile cele mai recente de pe piață și în materie de costuri.

În această etapă, Comisia consideră că ANCOM nu a furnizat o justificare

adecvată a deciziei sale de a nu revizui niciun parametru al modelului său de cost. În special, Comisia nu este convinsă de argumentele prezentate de ANCOM potrivit cărora, în afară de o restructurare completă a modelului de cost din perioada 2012-2013, orice actualizare parțială ar fi inadecvată deoarece beneficiile în ceea ce privește exactitatea sporită și soliditatea analizei ar fi limitate având în vedere natura împovărătoare a acestui exercițiu. În această privință, Comisia face referire la abordarea altor autorități naționale de reglementare care, deși amână temporar o revizuire cuprinzătoare a modelului lor de cost, au considerat că este fezabil și adecvat să actualizeze unii dintre parametri care alcătuiesc modelul. Comisia recunoaște că alegerea anumitor parametri care ar putea fi actualizați fără efectuarea unei revizuirii complete a modelului ar depinde de împrejurările cazului respectiv. De exemplu, unele autorități naționale de reglementare au actualizat datele privind partajarea rețelei, migrarea de la 2G la 3G, volumele de trafic, populația, inflația, furnizând astfel o reprezentare mai exactă a costurilor reale ale unui operator eficient ipotetic³¹.

ANCOM nu a furnizat suficiente dovezi că tarifele propuse de terminare a apelurilor la puncte fixe și mobile sunt în continuare adecvate având în vedere condițiile actuale de pe piață. În acest context, Comisia remarcă nivelul ridicat al tarifelor de terminare a apelurilor la puncte fixe și mobile pe care ANCOM propune să le mențină. Într-adevăr, pe baza celor mai recente informații disponibile, plafonul propus pentru serviciile de terminare a apelurilor la puncte fixe este cel mai ridicat din UE, dacă sunt luate în considerare numai statele membre care utilizează un model BU LRIC pur³². De asemenea, chiar și plafonul propus pentru serviciile de terminare a apelurilor la puncte mobile este peste media tarifului BU LRIC pur pentru aceste servicii aplicat în UE³³. Este foarte probabil ca diferența dintre tarifele de terminare a apelurilor din România și cele din restul UE să crească în următorii ani, având în vedere tendința generală de scădere a tarifelor de terminare a apelurilor în urma actualizărilor modelului în alte state membre.

Având în vedere toate considerațiile de mai sus, Comisia are îndoieli serioase cu privire la compatibilitatea proiectului de măsuri propus cu articolul 8 alineatul (4) și cu articolul 13 alineatul (2) din Directiva privind accesul, coroborate cu articolul 8 alineatul (2) și cu articolul 16 alineatul (4) din Directiva-cadru.

Crearea unor obstacole în calea pieței interne

Măsurile corective privind controlul tarifelor propuse de ANCOM conduc la tarife de terminare a apelurilor la puncte fixe și mobile care sunt menținute în mod artificial la niveluri calculate pe baza unui model de cost care utilizează date

³¹ A se vedea, de exemplu, cazul DK/2016/1931, C(2016) 7842.

³² Pe baza cifrelor din cel mai recent raport sintetic al OAREC, *Tarifele de terminare a apelurilor la nivel european în ianuarie 2017* [BoR (17) 101], publicat la 1 iunie 2017, tariful pentru serviciile de terminare a apelurilor la puncte fixe de 0,14 eurocenți/minut aplicat în România este cel mai mare tarif BU LRIC pur din UE, cu mult peste tariful mediu de 0,086 eurocenți/minut (luând în considerare numai statele membre ale UE care aplică un tarif BU LRIC pur).

³³ Pe baza cifrelor cuprinse în raportul menționat la nota de subsol precedentă, tariful pentru serviciile de terminare a apelurilor la puncte mobile de 0,96 eurocenți/minut aplicat în România este peste media UE a tarifului BU LRIC pur de 0,87 eurocenți/minut.

învechite, reflectând o analiză de piață care nu mai este de actualitate. Prin urmare, este probabil ca aceste tarife să nu mai reflecte costurile suportate de un operator eficient, întrucât este probabil ca astfel de costuri să fi scăzut deja și să scadă și mai mult în viitoarea perioadă de reglementare ca urmare a progresului tehnologic, cum ar fi trecerea la IP și 4G.

Aplicarea în continuare a tarifelor de terminare a apelurilor la puncte fixe și mobile calculate pe baza unui model BU LRIC care nu mai este de actualitate ar putea nu numai să denatureze și să limiteze concurența, ci și să aibă un efect negativ asupra dezvoltării pieței interne și, în consecință, să conducă la o încălcare a principiilor și obiectivelor prevăzute la articolul 8 alineatele (2) și (3) din Directiva-cadru. La stabilirea tarifelor de terminare a apelurilor la punctele fixe și mobile este deosebit de important să se asigure faptul că autoritățile de reglementare nu îi favorizează pe operatorii naționali în detrimentul altor operatori din alte state membre prin menținerea unor tarife de terminare a apelurilor care ar putea depăși costurile suportate de un operator eficient.

Prin urmare, Comisia consideră, în această etapă, că proiectul de măsuri ar crea obstacole în calea pieței interne.

Concluzii

În stadiul actual al procedurii și pe baza informațiilor disponibile, Comisia are îndoieli serioase că propunerea ANCOM de a menține tarifele de terminare a apelurilor la puncte fixe și mobile, aplicate în prezent și care au fost stabilite în 2014 pe baza unui model de cost care nu mai este de actualitate, îndeplinește obiectivele de politică și principiile de reglementare prevăzute la articolul 8 alineatul (2) și la articolul 16 alineatul (4) din Directiva-cadru. În plus, Comisia consideră, în acest stadiu, că proiectul de măsuri nu este în conformitate cu articolul 8 alineatul (4) și cu articolul 13 alineatul (2) din Directiva privind accesul și că acesta ar crea obstacole în calea pieței interne.

Prin urmare, Comisia are îndoieli serioase cu privire la compatibilitatea propunerii ANCOM cu legislația UE, astfel cum se prevede la articolul 7a alineatul (1) din Directiva-cadru.

Evaluarea de mai sus reflectă poziția preliminară a Comisiei referitoare la notificarea în cauză și nu aduce atingere altor poziții pe care Comisia le-ar putea adopta cu privire la alte proiecte de măsuri notificate.

Comisia subliniază că, în conformitate cu articolul 7a din Directiva-cadru, proiectul de măsuri referitor la măsurile corective în piețele serviciilor de terminare a apelurilor în rețelele individuale de telefonie fixă și mobilă din România nu se va adopta în următoarele trei luni.

În temeiul articolului 7 alineatul (7) din Directiva-cadru, ANCOM poate adopta proiectul de măsuri numai în ceea ce privește identificarea pieței relevante și desemnarea operatorilor cu putere semnificativă pe piață și, în acest caz, comunică proiectul Comisiei.

În temeiul considerentului (17) din Recomandarea 2008/850/CE³⁴, Comisia va publica prezentul document pe site-ul său web, împreună cu un anunț prin care invită părțile terțe

³⁴ Recomandarea 2008/850/CE a Comisiei din 15 octombrie 2008 privind procedura de notificare,

să își prezinte observațiile cu privire la scrisoarea conținând îndoielile serioase în termen de zece zile lucrătoare. Informațiile din prezentul document nu sunt considerate confidențiale de către Comisie. Sunteți invitat să informați Comisia³⁵, în termen de trei zile lucrătoare de la primirea documentului, în cazul în care considerați că, în conformitate cu normele Uniunii Europene și cu normele naționale privind confidențialitatea comercială, acesta conține informații confidențiale pe care doriți să le eliminați înaintea publicării. Vă rugăm să furnizați argumente pentru o astfel de solicitare.

Cu deosebită considerație,

Pentru Comisie,
Mariya Gabriel
Membru al Comisiei

termenele limită și procedura de consultare prevăzute la articolul 7 din Directiva 2002/21/CE, JO L 301, 12.11.2008, p. 23.

³⁵ Solicitarea dumneavoastră trebuie transmisă fie prin email, la adresa: CNECT-ARTICLE7@ec.europa.eu, fie prin fax, la numărul: +32.2.298.87.82.